

PEDERSÖRE

Lapsiystävällinen kunta Toimintasuunnitelma vuosille 2022–2023

Hyväksytty kunnanhallituksessa 28.3.2022 §
54

Visio

Pedersöre – elinvoimainen, lapsi- ja perheystävällinen kunta.

Tavoite I: Lapsen oikeuksista tiedottaminen

TAVOITTEEN TYYPPI

Kunnan viranhaltijat, työntekijät, luottamushenkilöt ja keskeiset sidosryhmät on perehdytetty lapsen oikeuksiin. Lapsen oikeudet ovat osana kunnan perehdytysohjelmia. (Indikaattori nro 6)

TEEMA

Lapsen oikeudet kunnan rakenteissa

TAVOITTEEN ETENEMINEN, KUVAUS

- Lapsen oikeuksista tiedottaminen ja viestintä on välttämätöntä, jotta lapsen oikeudet voivat toteutua kunnassa.
- Kunta on alkanut tiedottaa lapsen oikeuksista ja lapsiystävällisestä kunnasta eri tiedotuskanavien kautta; näihin lukeutuvat sosiaalinen media, Pedersöre informerar -lehti, joka jaetaan kaikkiin kotitalouksiin paperiversiona ja on saatavilla myös digitaalisesti kunnan verkkosivustolla, sekä suullinen tiedottaminen ja keskustelu luottamushenkilöiden ja työryhmien kanssa.
- Tiedottamista on järjestelmällistettävä, jotta se saavuttaa kaikki kunnan toiminnoissa mukana olevat.
- Nykyisten ja uusien työntekijöiden sekä luottamushenkilöiden tulee tutustua perehdytysmateriaaliin.

TOIMENPITEET

1. Laaditaan materiaalia lapsen oikeuksista.
2. Keskushallinto varmistaa, että kunnanvaltuuston, kunnanhallituksen ja kaikkien lautakuntien luottamushenkilöt perehdytetään lapsen oikeuksiin.
3. Henkilöstöosasto vastaa siitä, että kunnan työntekijöille tarkoitettu perehdytysmateriaali sisältää tietoa lapsen oikeuksista.
4. Lapsen oikeuksia koskeva tieto on oltava kaikkien saatavilla eri tiedotuskanavien kautta. Kunnan verkkosivustolla tulee olla perusmateriaalia ja sosiaaliseen mediaan tehdään säännöllisesti julkaisuja.

TOIMENPITEEN KUVAUS

Laaditaan tietomateriaalia/-paketti, jossa on linkkejä esim. videoaineistoon havainnollistamista varten.

Kunnan viestintäkanavia päivitetään.

Sosiaaliseen mediaan tehdään säännöllisesti julkaisuja, joissa nostetaan esiin lapsen oikeuksia. Esim. kouluista, päiväkodeista, hankkeista ja tapahtumista tehdään julkaisuja, jotka liittyvät lapsen oikeuksiin.

Aikataulu: Syksy 2022

Vastuuhenkilöt: Carina Wärn, Sofia Grönhage, Malin Henricson, Mari-Louise Rönqvist

Tila: Taso I

MITEN LAPSET OSALLISTUVAT TOIMENPITEESEEN

Nuorisoneuvosto ja lautakuntien nuorten edustajat antavat palautetta tietomateriaalista.

Tavoite 2: Opetus- ja kasvatuslautakunnan päätösten lapsivaikutusten arviointi

TAVOITTEEN TYYPPI

Lapset ryhmänä: Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönoton ja systemaattisen toteuttamisen tueksi on kunnassa käytössä selkeät ohjeistukset. Lapsivaikutusten arviointia tekee yhdessä pätevien ammattilaisten joukko. (Indikaattori nro 3)

TEEMA

Lapsen etu

TAVOITTEEN ETENEMINEN, KUVAUS

- Lapsivaikutusten arviointia varten on laadittava materiaalia, jotta voidaan varmistaa, että lasten ja nuorten näkökulma ja etu otetaan huomioon kunnan päätöksissä, ja jotta päätösten vaikutuksia lapsiin ja nuoriin voidaan analysoida. Arvioinnin tulee sisältyä asioiden valmisteluvaiheeseen. Lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön ja sitä arvioidaan.
- Kunta on syksyllä 2021 lisännyt nuorten mahdollisuuksia osallistua kunnan päätöksentekoon siten, että nuorisoneuvostolla on edustaja kaikissa lautakunnissa.

TOIMENPITEET

1. Laaditaan prosessikuvaus, joka sisältää konkreettiset ohjeet lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottoa varten.
2. Lapsivaikutusten arviointi esitellään ja otetaan käyttöön kokeilujakson aikana opetus- ja kasvatuslautakunnassa, koskee 2–3 päätöstä kokeilujakson aikana; kevät 2023.
3. Materiaali/ohjeet ja kokeilujakso arvioidaan.

TOIMENPITEEN KUVAUS

Laaditaan prosessikuvaus, jotta kunnan luottamuselinten päätösten vaikutusta lasten elämään ja kehitykseen voidaan järjestelmällisemmin arvioida. Kuvaukseen tulee sisältyä tarkistuslista, joka sisältää mm. seuraavat kysymykset: mihin päätöksiin lapsivaikutusten arviointia sovelletaan, mitkä asiat vaikuttavat lapsiin ja millä tavalla? Tarkoituksena on ennakoida lautakuntien päätösten vaikutuksia lapsiin.

Aluksi on varmistettava, että lautakuntien jäsenet saavat tutustua lapsen oikeuksia koskevaan perehdytysmateriaaliin.

Aikataulu: Ohjeet laaditaan syksyllä 2022, otetaan käyttöön pilottihankkeena opetus- ja kasvatuslautakunnassa keväällä 2023 ja arvioidaan syksyllä 2023.

Vastuuhenkilöt: Carina Wärn, Rolf Sundqvist, Catarina Herrmans, Nancy Thylin, Marie-Louise Rönnqvist.

Tila: Taso I

MITEN LAPSET OSALLISTUVAT TOIMENPITEESEEN

Nuorisoneuvoston ja opetus- ja kasvatuslautakunnan nuorisoedustajan kautta. He osallistuvat lapsivaikutusten arvioinnin suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin.

Tavoite 3: Lasten ja nuorten osallisuuden lisääminen

TAVOITTEEN TYYPPI

Kunta huolehtii, että osallisuus toteutuu lasten jokapäiväisissä kasvuympäristöissä. Osallisuuden edistäminen on ohjaava toimintaperiaate lasten ja nuorten kanssa työskenteleville. (Indikaattori nro 1)

TEEMA

Osallisuus

TAVOITTEEN ETENEMINEN, KUVAUS

- Yhdenvertaisuus ja osallisuus ovat varhaiskasvatussuunnitelman avainsanoja.
- Kunnan varhaiskasvatuksessa on käynnistetty *Unik och Värdefull* -niminen hanke kunnan suurimmassa päiväkodissa Hoppetossanissa, joka on kaksikielinen. Hankkeen pääasiallinen tavoite on edistää lasten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia sekä tehdä lapsen oikeuksien sopimus näkyväksi arjessa. Toimintakulttuuria kehitetään siten, että lasten osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet toteutuvat kokonaisvaltaisesti.
- Tavoite saavutetaan kehittämällä uusia lähestymistapoja ja työmalleja koskien lasten osallisuutta päiväkodin arjessa.
- Tavoitteen saavuttamiseksi henkilökunta tarvitsee täydennyskoulutusta ja ohjausta.
- Hankkeen avulla haluamme myös levittää lapsiystävällistä toimintakulttuuria.

TOIMENPITEET

1. Hoppetossan-päiväkodin henkilökunnan täydennyskoulutus lapsen oikeuksista ja osallisuudesta
2. Henkilökunta saa pedagogista ohjausta sellaisten mallien kehittämiseksi, jotka lisäävät lasten osallisuutta päiväkodin arjessa
3. Laaditaan toimintasuunnitelma lasten osallisuuden lisäämiseksi Hoppetossan-päiväkodissa
4. Toimintasuunnitelma toteutetaan päiväkodissa
5. Hoppetossan-päiväkodin pilottihanke ulotetaan 1–2 muuhun päiväkotiin

TOIMENPITEEN KUVAUS

Hankkeen yhteistyökumppani Folkhälsan vastaa Hoppetossan-päiväkodin henkilökunnan täydennyskoulutuksesta ja ohjauksesta.

Johtaja Ann-Sofi ja henkilökunta laativat toimenpidesuunnitelman, joka sisältää lasten osallisuusmalleja. Suunnitelmasta keskustellaan hankepäällikkö Johanna kanssa ja Folkhälsanin asiantuntijat antavat palautetta.

Lasten osallisuusmalleja testataan ja arvioidaan päiväkodissa.

Hankkeeseen sisältyviä aktiviteetteja seurataan ja ne dokumentoidaan. Millaisia kokemuksia saamme hankkeesta? Mitä opimme lasten osallisuudesta?

Hankkeella on oma Instagram-tili, joka nostaa esiin lapsen oikeuksia ja jakaa lasten osallisuutta koskevia malleja. Teemaan keskitytään myös vanhempainilloissa.

Aikataulu: Kevätlukukausi 2022 – Täydennyskoulutus ja ohjaus on toteutettu. Lasten osallisuutta koskeva toimintasuunnitelma Hoppetossan-päiväkodissa on valmis, suunnitelman mukaisia osallisuusmalleja toteutetaan.

Syyslukukausi 2022 – Toteutettujen osallisuusmallien arviointi. Lapsen oikeuksia ja osallisuusmalleja koskeva täydennyskoulutus kunnan muiden päiväkotien henkilökunnalle. Kevätlukukausi 2023 – Hyviä esimerkkejä osallisuusmalleista välitetään 1–2 muuhun päiväkotiin.

Vastuuhenkilöt: Catarina Herrmans, Johanna Storbacka, Ann-Sofi Grönhage

Tila: Taso 3

MITEN LAPSET OSALLISTUVAT TOIMENPITEESEEN

Hoppetossanin päiväkotiryhmien lapset osallistuvat prosessiin koko prosessin ajan. Suunnittelu ja arviointi tapahtuu suullisesti tapaamisissa tai ”kirjallisesti” hymy- tai surunaamojen avulla.

Tavoite 4: Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen

TAVOITTEEN TYYPI

Kunnassa on säännöllisesti ja aktiivisesti toimiva nuorisovaltuusto, oppilaskunnan hallitukset ja lapsiparlamentti, joilla on vaikutusmahdollisuuksia kunnan toimintaan ja päätöksentekoon. (Indikaattori nro 3)

TEEMA

Osallisuus

TAVOITTEEN ETENEMINEN

- Kunnassa on edustuksellisen osallisuuden rakenteita. Nuorten osallisuusmahdollisuudet ovat lisääntyneet syksystä 2021 lähtien, koska yhdellä nuorisoneuvoston jäsenellä on läsnäolo- ja puheoikeus kaikissa kunnan lautakunnissa.
- Tarvitaan seurantaa ja arviointia siitä, miten lapset ja nuoret kokevat osallistumisen eri lautakuntiin; onko lapsilla ja nuorilla mielestään mahdollisuuksia vaikuttaa? Saavatko he riittävästi tietoa? Tarvitaanko esim. mentori nuorille, jotka osallistuvat lautakuntien kokouksiin?
- Kunnassa on käytössä malli, jossa yhdeksäsluokkalaisten nuorille tarjotaan mahdollisuus vierailuun kunnan keskushallinnossa ja saada tietoa kunnan toiminnasta. Vierailu on osa yhteiskuntaopin kurssia. Kunnan on kehitettävä tätä vierailua lisätäkseen osallisuutta ja luodakseen vuoropuhelua nuorten kanssa.

TOIMENPITEET

1. Laaditaan suunnitelma siitä, miten yhdeksäsluokkalaisten vierailu kunnan keskushallintoon toteutetaan vuoropuhelu- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi.
2. Arvioinnin avulla selvitetään, miten nuoret kokevat osallistumisen lautakuntien kokouksiin.
3. Nuorisoneuvostossa pidetään arviointikeskustelu todellisista mahdollisuuksista vaikuttaa kunnan toimintaan.

TOIMENPITEEN KUVAUS

Kunnan on kehitettävä yläkoulun yhdeksäsluokkalaisten vierailua. Miten toteuttaa se käytännössä? Mikä on sopiva ajankohta vierailulle? Mitä vierailuun tulee sisältyä? Miten luoda vuoropuhelua ja lisätä vaikutusmahdollisuuksia?

Jotta nuorten omia kokemuksia osallistumisesta lautakuntien kokouksiin voidaan arvioida, on laadittava arviointiaineisto. Arviointi voidaan toteuttaa sekä kirjallisesti että suullisesti.

Arviointikeskustelu pidetään nuorisoneuvostossa valmisteltujen kysymyksen pohjalta ja annettu palaute dokumentoidaan.

Aikataulu: Kevät 2022 – Laaditaan suunnitelma yhdeksäsluokkalaisten vierailusta keskushallintoon. Laaditaan arviointiaineisto ja -menetelmä nuorten osallistumisesta lautakuntien kokouksiin. Syksy 2022 – arviointikeskustelu nuorisoneuvostossa

Vastuuhenkilöt: Malin Henricson ja yläkoulun yhteiskuntaopin opettajat, Carina Wärn, Mari-Louise Rönqvist, erityisopettajat.

Tila: Taso 3

MITEN LAPSET OSALLISTUVAT TOIMENPITEESEEN

Nuorisoneuvoston jäsenet osallistuvat toimenpiteisiin.

Tavoite 5: Luodaan ”Kolmansia tiloja”/kokoontumispaikkoja/aktiviteettipuistoja, jotka sopivat kaikenikäisille ja henkilöille, joilla on vammoja

TAVOITTEEN TYYPI

Lasten mielipiteiden ja kunnan tavoitteiden pohjalta laadittu tavoite

TEEMA

Lapsen etu

TAVOITTEEN ETENEMINEN

- Lasten mielipiteiden perusteella he haluavat mieluiten vaikuttaa kunnan vapaa-ajan mahdollisuuksiin, kuten leikkipuistoihin, urheilualueisiin, kerhoihin ja liikuntapaikkoihin. Lapset ja nuoret toivovat matalan kynnyksen toimintaa, joka ei ole kilpailuhenkistä.
- Kunnassa on eri yhteyksissä keskusteltu tapaamispaikkojen tarpeesta, nk. ”kolmansista tiloista” kokoontumis-/aktiviteettipuistojen muodossa. Paikoista, joissa KAIKKI kuntalaiset voivat tavata ja joissa on myös edellytykset aktiviteeteille ja liikkumiselle. Puistoissa voisi olla mukavia istumapaikkoja, ulkokuntoiluvälineitä nuorille ja aikuisille, leikkivälineitä lapsille sekä seikkailu-/esterata. Suunnittelussa tulee lähteä siitä, että puistoissa on tarjolla jotakin kaikenikäisille ja henkilöille, joilla on erilaisia vammoja.

TOIMENPITEET

1. Kunnan nykyiset leikkipuistot inventoidaan. Tarkastusta varten laaditaan tarkastuslista
2. Kunnan nykyisistä puistoista ja niiden kunnosta laaditaan luettelo
3. Tehdään päätös siitä, mistä puistosta/puistoista voidaan kehittää nykyaikainen ja helppopääsyinen kokoontumispaikka kaikenikäisille
4. Puiston sisältö, välineet ja alueen muoto

TOIMENPITEEN KUVAUS

Inventointi vastaa seuraaviin kysymyksiin:

- Mitä kokoontumispaikkoja kunnassa on nykyään, kuinka monta, missä puistot sijaitsevat, mitä puistoissa on, puistojen kunto/tarkastus?
- Mistä puistosta/puistoista voidaan kehittää aktiviteetti- ja kokoontumispuistoja, kun otetaan huomioon puistojen kunto ja sijainti?
- Päätöksen kehitettävistä puistoista tekee kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Aikataulu: Inventointi syksyllä 2022, lautakunnan päätös keväällä 2023.

Vastuuhenkilöt: Pontus Backlund, Hans Björklund, Malin Henricson

Tila: Ei aloitettu

MITEN LAPSET OSALLISTUVAT TOIMENPITEESEEN

Lapsille ja nuorille annetaan mahdollisuus osallistua suunnitteluun kyselytutkimuksen kautta.

Mitä lapset ja nuoret toivovat puistossa olevan? Miltä sen tulisi näyttää?